

Wasbeerhond

Nyctereutes procyonoides

Laatste update: 02-01-2024

De wasbeerhond is een klein hondachtig roofdier met het uiterlijk van een wasbeer. Hij heeft een langharige vacht en opvallende zwarte wangen met een witte neus en grijs voorhoofd. De staart is kort, lichtbruin met een donkere punt. De donkere poten zijn kort. Van neus tot staart meet de wasbeerhond 50 – 85 cm.

De wasbeerhond is meer een verzamelaar dan een jager. Hij loopt langzaam en rent en klimt bijna nooit. Deze omnivoor eet onder andere vogels, amfibieën, insecten, vissen, hagedissen, knaagdieren en ook plantaardig voedsel als knollen, maïs en gevallen fruit. Hij eet ook afval en aas. De wasbeerhond is een goede zwemmer.

De wasbeerhond lijkt op de wasbeer (*Procyon lotor*), maar is iets groter en heeft geen banden op de staart. Hij lijkt ook wel een beetje op de das (*Meles meles*), maar die heeft opvallende witte en zwarte strepen op de kop. Informatie om de wasbeerhond te herkennen vindt u [hier](#).

Foto: Jelger Herder ([Risicobeoordeling Nederland](#))

1. Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2023

De wasbeerhond heeft zich gevestigd in 16 landen in Europa, vooral in Noord- en Oost-Europa. Hij verspreidt zich richting centraal Europa en het dier kan zich waarschijnlijk in alle EU-landen vestigen. De wasbeerhond heeft zich ook gevestigd in Nederland.

Effect op biodiversiteit en ecosysteem

De wasbeerhond kan snel nieuwe gebieden koloniseren door zijn grote aanpassingsvermogen en een zeer hoge reproductiesnelheid. Bovendien is de soort op diverse plekken uitgezet waardoor er een grote genetische variatie is. In geschikte habitats kan de wasbeerhond een dichtheid bereiken die groter is dan vergelijkbare roofdieren (zoals vos en das) gezamenlijk. In wetlands kunnen extreem hoge dichtheden bereikt worden.

Wasbeerhonden zijn alleseters en eten vooral voedsel dat eenvoudig te bemachtigen is. Er is vooral een negatief effect op inheemse amfibieën en vogels, maar ook op weekdieren, knaagdieren, vogels, insecten en reptielen. Kolonisatie van eilanden heeft geleid tot het lokaal uitsterven van

amfibieën. De wasbeerhond kan een negatieve impact hebben op grondbroedende kolonievogels in waterrijke gebieden doordat hij eieren en kuikens eet.

Effect op ecosysteemdiensten

Er zijn geen effecten bekend.

Overige effecten

De wasbeerhond is drager van verschillende parasieten, die ook op mensen kunnen worden overgedragen. Een voorbeeld is de vossenlintworm (*Echinococcus multilocularis*) die zonder behandeling dodelijk is voor mensen. Deze komt minder voor in wasbeerhonden dan in vossen, maar gezien de mogelijk grote aantallen wasbeerhonden, geeft dit een vergroting van het risico.

Ook kan de ziekte trichinellose (veroorzaakt door nematoden behorende tot het genus *Trichinella*) worden overgedragen op onder andere varkens. Het is een voedseloverdraagbare aandoening, veroorzaakt door besmet vlees van varken, paard of wild.

De wasbeerhond kan ook drager zijn van rabiës (hondsdoelheid). Omdat veel landen in West-Europa vrij zijn van rabiës, is de kans echter klein dat wasbeerhonden drager zijn van deze virusinfectie en daarmee een risico vormen voor de volksgezondheid.

De overdracht van ziekten is het meest schadelijke effect van deze invasieve exoot in Europa.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van de wasbeerhond op de [Unielijst](#) van [EU-verordening 1143/2014](#).

2. Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2023

In Nederland wordt de wasbeerhond regelmatig waargenomen. Dit zijn dieren afkomstig uit Duitsland of exemplaren die losgelaten of ontsnapt zijn. In 2012 is in Nederland voor het eerst voortplanting geconstateerd.

Effecten

Zie onder '1. Aanwezigheid en effect in Europa'.

Bij de huidige populatieomvang is de invloed op de biodiversiteit beperkt. Geïsoleerde amfibiepopulaties en grondbroedende vogels in moerasgebieden kunnen gevoelig zijn voor predatie. Als het aantal wasbeerhonden groeit, dan zullen ook deze negatieve effecten toenemen. Mocht de soort op de Waddeneilanden terechtkomen, dan vormt hij daar een groot ecologisch risico voor amfibieën en inheemse grondbroeders.

Nederland heeft veel waterrijke gebieden, waarvan vele waardevolle natuurgebieden zijn. Hoewel de vos al in de meeste van deze gebieden aanwezig is, is de wasbeerhond een extra bedreiging doordat ze eerder geneigd zijn om te zwemmen waarbij ze meerdere kilometers kunnen overbruggen. De meest kwetsbare soorten zijn purperreiger, lepelaar, zwarte stern en roerdomp.

Door de voorkeur voor amfibieën kan lokaal de omvang van populaties van kikkers en mogelijk ook watersalamanders afnemen. De verwachting is verder dat de wasbeerhond de bescherming van overstekende amfibieën (door emmers waarin ze vallen en waarmee ze over de weg worden gezet) zal gaan belemmeren doordat de emmers door de wasbeerhond zullen worden leeggegeten.

Bij een groei van de populatie is er ook een toenemend risico dat mensen in aanraking komen met zoönotische pathogenen: ziekteverwekkers waarvoor de wasbeerhond een drager is en die ook mensen kunnen besmetten. Tussen 2013 en 2014 zijn door het RIVM negen wasbeerhonden

onderzocht op *Echinococcus multilocularis* en *Trichinella spiralis*. Eén wasbeerhond was drager van *Echinococcus multilocularis* en één andere was drager van *Trichinella spiralis*. Wat betreft *E. multilocularis* kan een toename van de populatie wasbeerhonden leiden tot toename van de infectie in wilde dierpopulaties en daarmee tot een toenemend risico voor de volksgezondheid.

In Nederland komen al decennialang geen humane gevallen van endemische trichinellose meer voor. Besmetting via varkensvlees is in Nederland vrijwel uitgesloten omdat in de intensieve varkenshouderij de varkens in van de buitenwereld afgesloten stallen verblijven en moeilijk besmet kunnen raken door het opeten van besmette wilde (knaag)dieren. De komst van met *Trichinella spiralis* besmette wasbeerhonden betekent wel een toename van de kans op overdracht naar varkens die buiten gehouden worden en op wilde zwijnen.

3. Wet- en regelgeving

De wasbeerhond staat sinds augustus 2017 op de Unielijst van invasieve exoten ([EU-verordening 1143/2014](#)). De verboden en overgangsregelingen zijn voor deze soort pas op 2 februari 2019 van kracht geworden. Een soort die op de Unielijst staat mag onder andere niet meer worden verhandeld en gehouden in EU-lidstaten. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheersen dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

4. Wat te doen?

Particulieren en dierentuinen die deze soort al als huisdier in bezit hadden voordat de Unielijst van kracht werd, mogen de dieren blijven houden totdat ze een natuurlijke dood sterven. Voorwaarden zijn wel dat de dieren niet kunnen ontsnappen en dat men zorgt dat ze zich niet kunnen voortplanten.

De wasbeerhond kan drager zijn van parasieten en/of andere ziekteverwekkers die voor de mens schadelijk zijn. Vermijd daarom direct contact met deze dieren en de plekken in de natuur waar uitwerpselen liggen.

Provincies zijn verantwoordelijk voor het nemen van eliminatie- en beheersmaatregelen voor soorten op de Unielijst, wat zij kunnen doen samen met water- en terreinbeheerders en anderen. Wasbeerhonden kunnen bestreden worden door ze te doden of door ze te vangen en op te vangen. Andere niet-dodelijke beheermethoden staan in dit [rapport](#).

Meldingen van de wasbeerhond kunnen worden doorgegeven via [waarneming.nl](#).

5. Meer informatie

Oorsprongsgebied

De wasbeerhond komt oorspronkelijk uit Oost-Azië.

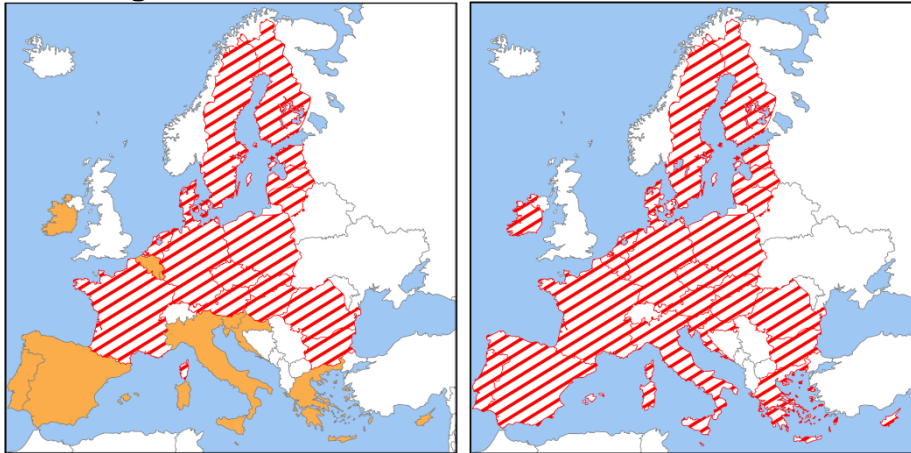
Habitat

Waterrijke gebieden met loofbossen, zoals rivierdalen en langs meren. Ze leven in de buurt van water en vermijden open gebieden. De wasbeerhond gebruikt bestaande burchten van met name dassen. De wasbeerhond is heel flexibel wat betreft habitat en voedselbronnen.

Introductieroute Europa

In de periode 1928 – 1957 zijn 9100 wasbeerhonden, vooral afkomstig uit de pelsdierfokkerij, uitgezet op meer dan 70 plekken in de voormalige USSR om de fauna te verrijken met een waardevol pelsdier. Van daaruit verspreidde het dier zich op natuurlijke wijze. In 2015 waren er nog diverse pelsdierbedrijven in Finland en Polen. De wasbeerhond is ook verkocht als huisdier, waardoor er een kans is op ontsnapping of uitzetting.

Aanwezigheid in de EU

Links: Gevestigd in de EU in 2023 (rood gearceerde landen). Bron: [CABI, 2023](#). Rechts: mogelijke vestiging in de EU (rood gearceerde landen). Bron: [Europese risicobeoordeling](#). In oranje zijn de overige EU-lidstaten aangegeven.

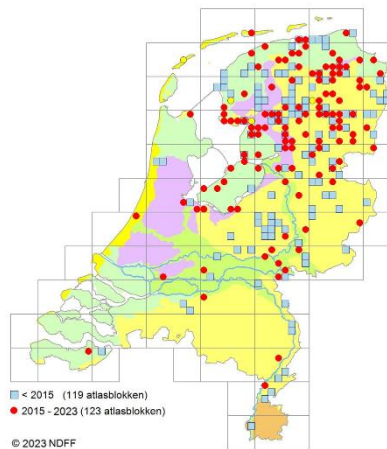
Introductieroute Nederland

De wasbeerhond wordt gehouden als huisdier. De wasbeerhonden die zijn waargenomen zijn voornamelijk afkomstig door bedoelde of onbedoelde uitzetting. De wasbeerhond verspreidt zich ook vanuit Duitsland naar ons land.

Aanwezigheid in Nederland

Stand van zaken in 2023: de populatie wasbeerhonden is in Nederland voorsnog klein. De dieren zijn vooral waargenomen in de noordoostelijke provincies: Drenthe, Flevoland, Friesland, Gelderland, Groningen en Overijssel. Voortplanting is voor het eerst in 2012 in Drenthe geconstateerd. Vervolgens zijn jonge dieren in 2013 en 2015 gezien.

In 1981 is voor het eerst een wasbeerhond in Nederland waargenomen, waarschijnlijk een ontsnapt exemplaar. In 1991 is voor het eerst een wilde wasbeerhond gevonden. Er zijn ten minste 50 waarnemingen uit de periode 1991 tot 2013. In de daaropvolgende vijf jaar groeide het aantal waarnemingen, met een piek in 2016 (ongeveer 15-20 waarnemingen). Er zitten echter grote verschillen tussen de jaren en er is nog geen sprake van een duidelijke toename van het aantal waarnemingen.

Verspreiding van de wasbeerhond in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

De kans op introductie in Nederland is verminderd sinds de verboden van EU-verordening 1143/2014 op 2 februari 2019 in werking zijn getreden. Wel zijn er populaties in Duitsland, waardoor de dieren door natuurlijke verspreiding in ons land kunnen komen. De wasbeerhond heeft zich al gevestigd in Nederland. De ervaringen in Europa laten zien dat de wasbeerhond zich snel verspreidt, tussen 20 en 40 km per jaar. In bijvoorbeeld Polen heeft de wasbeerhond zich binnen 15 jaar na de introductie over het hele land verspreid en gevestigd.

6. Risicobeoordeling

[Europese risicobeoordeling](#)

[Nederlandse risicobeoordeling](#)

7. Bronnen

- BuRO, 2019. [Advies over de risico's voor volksgezondheid en biodiversiteit door wasbeerhond en wasbeer in Nederland](#). Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit.
- CABI, 2023. [Nyctereutes procyonoides](#). In: Invasive Species Compendium. Wallingford, UK: CAB International. Bezocht op 02-01-2024.
- Dijkstra V, 2014. [Een nieuwe hondachtige in Nederland: de wasbeerhond](#). Kijk op Exoten 9, 14-15.
- End van den E, Maas M & J van der Giessen, 2014. Het volksgezondheidsrisico van de wasbeerhond in Nederland. RIVM. Briefrapport 68/2014.
- IUCN, 2017. [Information on non-lethal measures to eradicate or manage vertebrates included on the Union list](#). Technical note prepared by IUCN for the European Commission.
- Maas M, van den End S, van Roon A, Mulder J, Franssen F, Dam-Deisz C, Montizaan M & J van der Giessen, 2016. First findings of *Trichinella spiralis* and DNA of *Echinococcus multilocularis* in wild raccoon dogs in the Netherlands. International Journal for Parasitology: Parasites and Wildlife 5: 277-279.
- Mulder J, 2021. [De wasbeerhond is nog steeds zeldzaam](#). Kijk op Exoten 34:16-17.
- Mulder JL, Krijn M & JB Latour, 2018. [Ecologisch onderzoek & surveillance Wasbeerhond](#). Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden. A&W-rapport 2389.
- Nederlands Soortenregister. [Wasbeerhond](#). Bezocht op 02-01-2024.
- Norren van E, 2018. [Wasbeerhond- en wasbeerwaarnemingen welkom](#). Kijk op Exoten 25: 14-15.
- verspreidingsatlas.nl. Bezocht op 02-01-2024.